

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ
ДАВЛАТ ТЕСТ МАРКАЗИ

Олий таълим муассасаларига қабул учун ўтказиладиган тест
синовларига тайёргарлик ҳолати бўйича

Б Р И Ф И Н Г

ТОШКЕНТ – 2019

Ассалому алайкум оммавиј ахборот воситалари вакиллари, БРИФИНГ қатнашчилари!

Сизлар билан яна учрашиб турганимиздан хурсандмиз.

Маълумки, ҳукуматимиз раҳбарининг 2019 йил 14 майдаги “Республика олий таълим муассасаларига тест синовлари орқали қабул қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ПҚ-4319 рақамли, Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 13 майдаги “Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишда миллий ҳамда халқаро баҳолаш тизими сертификатларини татбиқ қилиш тўғрисида” 395-сон қарорлари чиқди ва 07 июндаги 468-сон қарори билан тасдиқланган **“Олий таълим муассасаларига ўқишга кириш учун ҳужжатларни қабул қилиш бўйича давлат хизматларини кўрсатишнинг маъмурий регламенти”** тасдиқланди.

Ўтган учрашувларимизда ҳам асосан Давлат тест марказида амалга оширилган ишлар, қарорлардан келиб чиқсан ҳолда белгиланган режа ва чора-тадбирлар, белгиланган вазифаларни амалга ошириш механизмлари тўғрисида гап борган эди.

Айни пайтда ҳам ана шу қарорларда белгиланган вазифалар, топшириқлар ижросини таъминлаш юзасидан тегишли вазирлик, идора ва ташкилотлар билан катта ишлар амалга оширилмоқда. Бугун сизларга олиб борилаётган ана шу ишлар тўғрисида энг охирги маълумотларни тақдим этмоқчимиз.

Аввало, тест топшириқлари ва уларнинг базаси ҳақида тўхтамасак.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 20 февралдаги 130-сонли қарорига мувофиқ тест технологияларини ривожлантириш, педагогик ўлчов воситаларини такомиллаштириш Давлат тест марказининг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолмоқда.

Бу йил тест топшириқларини шакллантириш мақсадида умумтаълим фанлари бўйича 140 нафардан ортиқ эксперталар гуруҳи шакллантирилган. Тест топшириқлари базасини шакллантиришга халқ таълими, ўрта маҳсус, касб- ҳунар таълими, олий таълим ҳамда ЎР Фанлар академияси тизимидан юқори малакали мутахассислар жалб этилган. Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссиясининг 2019 йил 31 январдаги мажлисининг 15-сон қарори билан умумтаълим фанлари бўйича тест топшириқларини шакллантиришга жалб этиладиган эксперталар гуруҳи рўйхати тасдиқланган.

Эслатиш жоизки, Давлат тест марказининг амалдаги ташкилий тузилмасида тестология, педагогик ўлчовлар ва илмий-методик ишларни олиб бориш билан шуғулланувчи алоҳида бўлим фаолият юритмоқда. Ушбу бўлим томонидан педагогик ўлчов воситаларини такомиллаштириш, тест топшириқлар характеристикасини яхшилаш мақсадида тест топшириқларига қўйилган асосий талабларнинг кўрсаткичлари – ишончлилиги, валидлиги, қийинлик даражаси, дистракторлари, дискриминативлиги, гомогенлик хоссаси, тест топширувчиларнинг тайёргарлик даражаси тадқиқ қилинмоқда ва баҳоланмоқда.

2017 йилда барча тил ва ёзув шаклларида **37 минг 736** та тест топшириқлари ишлаб чиқилган бўлса, 2018 йилда қабул тест синовларини ўтказиш тизимини ўзгарганлигини, тест синовлари бир неча кун давомида ўтказилишини инобатга олган ҳолда улар учун **196 минг 931** та тест топшириқлари тузилиб, ўтган йил тест синовларида **179 минг** дан ортиқ тест топшириқлари қўлланилди. 2019 йил қабул тест синовлари учун эса **180 минг** дан ортиқ тест топшириқларини шакллантириш

режалаштирилган. Бугунги кунда тест топшириқлари базасининг асосий қисми шакллантирилган бўлиб, иккинчи босқич экспертизаси ўтказилмоқда ва таржима ишлари олиб борилмоқда. Тест топшириқлари базасини шакллантиришда ўзбек, рус ва қорақалпоқ тилларидаги тест топшириқларини бир хиллигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Тест топшириқлари базасининг махфийлигини таъминлаш чоралари амалга оширилмоқда. 2018 йилдан бошлаб фан эксперtlари ва таҳирчилар ишлаши учун **ҳимояланган домен** тизимиға кирувчи компьютерлар ажратилди, **хавфсизлик сиёсати** яратилди. Шунингдек, тест топшириқларини шакллантириш даврида хавфсизлик ва махфийликни юқори даражага кўтариш, фаолият самарадорлигини ошириш мақсадида “**Тест топшириқлари базасини бошқариш**” деб номланган **дастурий мажсума яратиш** учун техник топшириқ ишлаб чиқилди.

Аввал хабар қилинганидек, тест топшириқларини тузиш учун Давлат таълим стандартлариiga мувофиқ фан мазмуни ваabituriyentlar тайёргарлиги даражасига қўйиладиган талаблар Кодификатори ҳамда Тест топшириқлари тафсилотлари ишлаб чиқилган ва у Давлат тест марказининг Илмий методик кенгashi қарори билан тасдиқланган. Турли хил мураккаблик даражасидаги тест топшириқларини тузишнинг асоси – бу **талаблар Кодификатори ва Тест топшириқлари тафсилотлари**дир, тест топшириқлари базаси айнан уларга мувофиқ шакллантирилади. Тафсилотлар асосида ҳар бир фан бўйича тест топшириқлари вариантининг структураси ишлаб чиқилган.

Жорий йил қабул тест синовларига тайёргарлик кўриш мақсадида тафсилотлар асосида намунавий тест топшириқлари тузилиб, Тошкент шаҳридаги академик лицей ва умумтаълим мактабларида апробациядан ўтказилди, апробация жараёнида **1500** дан ортиқ бўлажакabituriyentlar иштирок этди. Апробация жараёнида тест топшириқларининг ишончлилиги, валидлиги, муқобил (дистракторлар) жавобларнинг ишлаши, мураккаблик даражасининг тўғри танланганлиги ўрганилди. Апробация натижаси таҳлил қилиниб, тавсиялар тайёрланди, фан экспертлари ва илмий бўлим мутахассислари ҳамкорлиги натижасида тест топшириқлари қайта кўриб чиқилди. Шунингдек, 2018 йилда қўлланилган **74** мингдан ортиқ тест топшириқлари статистик таҳлил қилинди, таҳлил натижалари асосида тест топшириқларига ўзgartiriш киритилиши белгиланди.

Статистик таҳлил маълумотлари асосида тест топшириқларини такомиллаштириш бўйича тегишли таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди, улар фан мутахассислари ва экспертлар томонидан ўрганилди, таҳлил қилинди ва тегишли ўзgartiriшлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, 2019-2020 ўқув йили қабул тест синовларида қўлланилдиган тест топшириқлари апробацияси натижалари асосида ўтказилган тадқиқотлар натижасида топшириқларининг **12,7%** да валидлик, **7,6%** да ишончлилик, **14,5%** да дистракторлар бўйича камчиликлар, хатоликлар тўғриланган. Тўғри жавоблар фоизи айрим дистракторларга берилган жавоблар фоизидан кам бўлган тест топшириқларининг **6,4%** да ўзgartiriшлар қилинган. Қийинлик даражаси бўйича тавсияларда кўрсатилган тест топшириқларининг **33,3%** да ўзgartiriшлар киритилган.

Кўрсатилган тавсиялар асосида барча фанлардан тузилган тест топшириқларида аниқланган камчилик ва хатоликлар тузатилган. Натижада фанлардан тузилган янги тест топшириқларининг сифат қўрсаткичлари ошган, такомиллашган.

Тест топшириқлари базасини шакллантириш бўйича Туркия, Жанубий Корея, Россия, Япония тажрибалари ўрганилиб, жорий йилда янгилик киритилди, жумладан, тест топшириқларида *график, ёзувсиз карта, расмлар* қўлланилмоқда. Ушбу ишларни амалга ошириш учун Картография ва геодезия илмий ишлаб чиқариш корхонаси билан шартнома тузилди. Бугунги кунда улардан **40 дан ортиқ шаблон-карталар** олинди ва шулар асосида тест топшириқлари ишлаб чиқилмоқда.

Шунингдек, ваколатли органлар томонидан жорий ўқув йилида фойдаланишга тавсия этилган адабиётлар рўйхати эълон қилиниб, янгилик сифатида ўқув дастурида мавжуд бўлган 10 та бадиий адабиётларни тўлиқ ўқиш тавсия этилди.

Абитуриентларга амалий ёрдам қўрсатиш мақсадида 2018 йил декабрь ойида тест топшириқлари акс эттирилган “Ахборотнома”нинг маҳсус сонлари (4/1 ва 4/2-сон) чоп этилди. Унда ҳар бир фандан **120 тадан** рус ва ўзбек тиллирида тест топшириқлари акс эттирилган. ДТМнинг расмий сайтидан ҳар бир фандан намунавий тест топшириқлари эълон қилинди.

Давлат тест марказининг тажрибали мутахассислари томонидан “Педагогик ўлчовлар назарияси асослари”, Педагогик ўлчовларда тест топшириқлари турлари”, “Тест тузиш методикаси ва экспертизаси” номли услубий қўлланмалар тайёрланиб, қўлланилмоқда.

Умумтаълим фанлари экспертларининг малакасини ошириш мақсадида режа асосида тест топшириқларини тузиш, уларни экспертизадан ўтказиш ва шу каби мавзуларда семинарлар ўтказилмоқда. 2018 йил октябрь ойида 40дан ортиқ мутахассислар Россия Федерациясининг Педагогик ўлчовлар институти олимлари томонидан ўтказилган семинарда иштирок этиб, ўз малакаларини оширидилар.

Яна бир муҳим гап – фаолиятнинг очиқлигини таъминлаш мақсадида кейинги ўқув йилидан бошлаб Давлат тест марказида мавжуд тест топшириқлари базасини жамоатчилик учун очиб қўйиш режалаштирилмоқда. Демак, кейинги йилдан тест топшириқлари очиқ бўлади. Тест топшириқлари билан танишмоқчи, таҳлил қилмоқчи бўлган барча истовчilar базага кириши, тест топшириқларини ўрганиши, фикр-мулоҳазасини ва таклифларини қолдириши, умумий муносабат билдириши мумкин бўлади. Бу олий таълим муассасаларига ўқишига кириш истагидаги абитуриентларга тайёргарлик кўришда яқиндан ёрдам беради.

Энди бевосита тест синовларини ўтказиш бўйича олиб борилаётган тайёргарликлар юзасидан маълумот бериб ўтамиш.

Хозирги кунда вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгashi, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ҳокимликлари билан ҳамкорликда 2019/2020 ўқув йилида олий таълим муассасалари бакалавриатига ўқишига қабул қилиш бўйича кириш тест синовларини ўтказиш учун биноларни танлаш ва уларни белгиланган талаб даражасида тайёрлаш учун қуйидаги ишлар амалга оширилди ва ишлар жуда қизғин кетмоқда.

Тест синови ўтказилиши белгиланган бинолар тайёрғалиги билан бошласак. Бугунги кунда республика бўйича жами **69 та бино** ажратиб олинди, уларнинг энг

кattаси 1710 ўринлидир. Уларда бир кунда ва 2 та сменада **12 минг 75 та гурухда** **38 минг 310 нафар** абитуриент тест топшириши мўлжалланмоқда. Тест синовларинингadolатли ўтишини таъминлаш мақсадида бир кунда **2 минг 518 нафар назоратчи** жалб этилиши белгиланмоқда.

Бинолар Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан тавсия этилган **37** та таълим ва спорт муассасаларига тегишли. Айни пайтда бу **69** та катта ҳажмли (кўп ўринли) биноларнинг режа-чизмалари ишлаб чиқилиб, ҳокимликлар томонидан тасдиқланди. Шундан, 60 таси ўтган 2018 йилги тест синовларида фойдаланилган бинолар ҳисобланади.

Давлат тест маркази директорининг 2019 йил 8 апрелдаги 01-223-сон буйруғи асосида жорий йилнинг 16-23 апрель кунлари жойларда танлаб олинган биноларнинг тест синовларига тайёрлик ҳолати Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 3 апрелдаги 261-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларининг бакалавриатига ўқишига қабул қилиш учун кириш тест синовларини ўтказиш тартиби тўғрисидаги Низом” талаблари асосида ўрганилди.

Ўрганиш давомида баъзи камчиликлар ҳам аниқланган бўлиб, уларни тест синовларини белгиланган талаблар асосида бартараф этиш талаб этилади.

Жумладан:

I. Биноларнинг умумий ҳолати бўйича.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан жорий йилда тест синовларини ўтказиш учун тавсия этилган 69 та бинодан 68 тасининг атрофи ўралган, кириш-чиқиш жойлари абитуриентлар сонига, металлорама, видеофиксация қурилмаларини ўрнатиш учун белгиланган талабларга мос. **Баъзи бинолар атрофи** вилоят ички ишлар бошқармаси томонидан кўчма тўсиқ билан ўралиши режалаштирилган.

Вентиляция тизимида айрим камчиликлар борлиги боис, бу борада ишлар ҳали тугаган эмас.

Айрим тест синовлари ўтказиладиган биноларнинг **электр тармоғи** қўшимча ўрнатиладиган кондиционер, видеокузатув камералари, видеофиксация қурилмаларини **истеъмол қиласидиган қувватга мослаштириш ишлари амалга оширилмоқда**.

II. Жиҳозланиш ҳолати бўйича.

2019 йилда тест синовларини 25 июлдан 15 августгача ўтказилиши инобатга олинган ҳолда республика бўйича салкам **1,4 млн.** дан ортиқ абитуриент тест синовларига жалб этилиши режалаштирилмоқда. Ушбу бир смена учун керак бўлган ўтириш ўринлари нисбатидан келиб чиққан ҳолда бугунги кунда яна **16 минг 096** та бир ўринга мўлжалланган стол ва стулга зарурият борлиги аниқланган.

Республика бўйича тест синовлари ўтказиладиган бинолар учун **487** та катта ҳажмли биноларни совутишга мўлжалланган **кондиционерлар зарур**. Бугунги кунда мазкур биноларга **289** та катта ҳажмли биноларни совутишга мўлжалланган кондиционерлар ўрнатилган, **198** та **кондиционерга эҳтиёж мавжуд**. Қорақалпоғистон Республикасида **13** та, Андижонда **40** та, Бухорода **3** та, Жиззахда **16** та, Қашқадарёда **7** та, Навоийда **8** та, Наманганда **16** та, Сирдарёда **30** та, Сурхондарёда **8** та, Фарғонада **7** та, Хоразмда **10** та, Тошкент шаҳрида **40** та қўшимча кондиционер ўрнатиш талаб этилади.

III. Тест жараёни учун зарур ахборот, техник, тиббий ва майший шароитларни яратилиши бўйича.

Тест синовлари ўтказиладиган ҳар бир худудда Давлат тест маркази бош штаби, тиббиёт пунктлари учун хоналар ажратилган ва жиҳозланган, интернет ва телефон алоқаси тизими мавжуд.

Абитуриентларни етарли микдорда ичимлик суви ва ручкалар билан таъминлаш, абитуриентларни тўпланиш жойларида соябонлар ташкил этиш, тест синовлари жараёни билан боғлиқ банерларни тайёрлаш, ота-оналар учун қутиш жойларида майший шароитларни яратиш учун тегишли давлат органлари билан ишлар амалга оширилмоқда ва улар сифатли ҳал этилади.

Энди бошқа тайёргарликлар ҳақида.

Жорий йилда олий таълим муассасалари бакалавриатига ўқишига қабул қилиш бўйича ўтказиладиган тест синовларида гуруҳ назоратчилари сифатида иштирок этиш учун жами **6 минг 200 нафар**, шу жумладан **1 минг 860 нафар** олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчиларини, **4 минг 340 нафар** умумий ўрта таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог ходимларини жалб этиш режалаштирилди.

2019/2020 ўқув йили қабули учун ўтказиладиган кириш тест синовларига **8 минг 140 нафар** гуруҳ назоратчилигига номзодлар рўйхати шакллантирилиб, STAFF маълумотлар базасига киритилди. Номзодлардан **2 минг 957 нафари** олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари, **5 минг 183 нафари** умумий ўрта таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог ходимлари ҳисобланади.

Мазкур номзодлар ўқув-семинарлари якуни бўйича ўтказиладиган тест синовлари ва сухбат натижалари асосида сараланади. Улар учун “Олий таълим муассасаларига кириш тест синовларини адолатли, холис ва шаффоф ўтказища гуруҳ назоратчиларининг вазифалари” мавзууда семинар ўқув режаси, дастури ишлаб чиқилди.

“2019/2020 ўқув йили учун олий таълим муассасалари бакалавриатига ўқишига қабул қилиш бўйича кириш тест синовлари учун гуруҳ назоратчиларини танлаш, тайёрлаш ва фаолиятини самарали ташкил этиш омиллари” мавзусида услубий қўлланма яратилди.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида тест синовларида гуруҳ назоратчи сифатида иштирок этадиган номзодлар учун семинарлар ўтказилди. Бунда, олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари таркибидан жалб этилган жами **8 минг 140 нафар** номзодлардан **6 минг 887 нафари** (ОТМдан 2428 нафар, Халқ таълимидан 4459 нафар) иштирок этди.

Семинар машғулотларида иштирок этмаган номзодлар бўйича маълумот ўрнатилган тартибда вазирликларга хатлар билан чиқарилди.

Ҳозирги маълумотлар бугунги кунда мавжуд охирги маълумотлар ва рақамлар ҳам прогноз асосида шакллантирилган рақамлар ҳисобланади. Вақтида бу рақамлар ўзгариши ҳам мумкин.

Тест топшириқлари китобларини ўз вақтида сифатли ва нуқсонсиз чоп этиш учун **5 дона “Canon 8595”** маркали, **25 дона “Kyocera 4020”** маркали принтерлар, тест топшириқлари китобини тикувчи **15 дона “Rapid 106”** маркали электро степлерлар техник кўриқдан ўтказилди ва ишчи ҳолатга келтирилди.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргалиқда қарорлар ижросини таъминлашга қаратылған назорат режаси лойиҳаси ишлаб чиқилди ва Вазирлар Маҳкамасига киритилди.

Давлат тест маркази фаолиятини ривожлантириш жамғармаси түғрисидаги низомга тегишли ўзгартыриш ва қўшимчалар киритиш бўйича қарор лойиҳаси ишлаб чиқилди ва Молия вазирлигига киритилди.

Худудлар маъмурий марказларида Давлат тест марказининг бўлимларини жойлаштириш ва келгусида тест синовларини йил давомида ўтказиш мақсадида енгил конструкцияли материаллардан катта сифимли бино ва иншоотларни қуриш бўйича уларларнинг лойиҳасини ишлаб чиқишида амалий ёрдам кўрсатиши юзасидан Курилиш вазирлигига мурожаатнома юборилди.

Шулар бир қаторда, Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлдиги билан ҳамкорликда банолар учун **1155** тадан ортиқ видеокузатув камералари, **120** дона мобиъ алоқаларини тўсувчи қурилма (глушитель), абитуриентлар сонидан келиб чиқсан ҳолда металлорамалар, бармоқ изи асосида таниш воситалари тайёрланмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилишда миллий ҳамда халқаро баҳолаш тизими сертификатларини татбиқ қилиш түғрисида” 2019 йил 13 майдаги **395-**сон қарори бўйича:

Мазкур қарор ўзида чет тилини билиш даражаси бўйича тегишли сертификатга эга бўлган аббитуриентларни қўллаб-қувватлаш ва 2019/2020 ўқув йилидан бошлаб олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилишда миллий ҳамда халқаро баҳолаш тизимлари сертификатларини татбиқ қилиш, шунингдек қириш синовларида белгиланган имтиёзларни (миллий ёки халқаро сертификатлар асосида имтиҳонларсиз максимал балл берилишини) акс эттирган.

Биринчидан, 2019/2020 ўқув йилида чет тиллари асосий фан сифатида киритилган бакалавриат таълим йўналишлари учун миллий сертификат ёки халқаро имтиҳон тизимлари бўйича тилни билиш даражалари **B2** ва ундан юқори даражада белгиланди.

Иккинчидан, 2019/2020 ўқув йилида чет тиллари асосий фан сифатида киритилмаган бакалавриат таълим йўналишлари учун миллий сертификат ёки халқаро имтиҳон тизимлари бўйича тилни билиш даражалари **B1** ва ундан юқори даражада белгиланди.

Учинчидан, 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб тест синовлари (касбий (ижодий) имтиҳон) мажмуасига чет тили фани киритилган барча (асосий ёки асосий бўлмаган фан эканлигидан қатъи назар) бакалавриат таълим йўналишлари учун миллий сертификат ёки халқаро имтиҳон тизимлари бўйича тилни билиш даражалари **B2** ва ундан юқори даражада белгиланди.

Тўртинчидан, Тошкент давлат юридик университети учун алоҳида сертификат даражаси бўйича тартиб белгиланди.

Бешинчидан, 2019 йилга қадар Давлат тест маркази томонидан берилган миллий сертификатнинг имтиёзи ушбу сертификатларнинг амал қилиш муддати даврида сақлаб қолинди.

Олтинчидан, 395-сон қарорга илова: 3-банд – **сертификат** синовлари якупнлари бўйича энг **юқори баллнинг камида 60 фоизини** тўплаган шахсларга **2 йил муддатга** берилади.

Энди 468-сон қарорга мувофиқ олиб борилган ишлар бўйича бироз тўхталиб ўтсак.

Биласизлар, қарорнинг мазмунини асосан абитуриентлар томонидан тест синовларига иштирок этиш учун рўйхатдан ўтиш ташкил этади. Айни пайтда бу борада тегишли ишлар якупланган, рўйхатдан ўтиш бошланган. Хусусан, Давлат хизматлари марказлари, Ягона интерактив давлат хизматлари портали ва олий таълим муассасалари қабул комиссиялари орқали рўйхатдан ўтиш учун "АБИТУР" дастурини Давлат хизматлари агентлигининг дастурига интеграция қилиш ишлари амалга оширилди.

Шунингдек, Давлат хизматлари агентлигининг марказлари ҳамда Ички ишлар вазирлигининг Паспорт-виза маълумотлар базаси билан маълумот алмашиш учун Идораларо маълумотлар алмашиш тармоғи (МСПД)га уланилди.

Имтиёзга эга абитуриентлар маълумотлар базасини шакллантириш мақсадида имтиёзли хужжат тақдим этувчи ташкилотлар имтиёзга эга абитуриентлар маълумотларини онлайн киришишлари учун маҳсус дастур ишлаб чиқилди.

Абитуриентнинг тест синовидан тўплаган баллари ҳақида, ҳамда уларни унинг талабаликка тавсия этилгани ёки этилмагани бўйича белгиланган тартибда тасдиқланган маълумотни Давлат тест марказининг расмий веб-сайтида эълон қилиш учун техник-дастурий таъминот йўлга қўйилди.

Маълумки, Президентимизнинг юқорида номи келтирилган қарорларида олий таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси томонидан белгиланадиган давлат олий таълим муассасаларининг бакалавриатига ўқишга кириш учун Давлат хизматлари марказлари ёки Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали мурожаат қилишилари қайд этилган. Ҳозирги пайтда ОТМлар рўйхати Давлат комиссияси томонидан тасдиқланди. Бу рўйхатда Тошкент давлат юридик университети, Қорақалпоқ давлат университети, Гулистон давлат университети, Фарғона давлат университети ва Самарқанд давлат университети қайд этилган. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, мазкур ОТМ лар абитуриент томонидан биринчи ОТМ қилиб танлангандағина, улар ДХМ га мурожаат қиласидилар.

Рўйхатдаги ОТМлар сони қанчалигидан қати назар, абитуриентлар республикамизнинг барча ҳудудларидан рўйхатдан ўтадилар. Бундай катта ҳажмдаги ишларни камчиликсиз амалга ошириш механизмлари ишлаб чиқилди. Қарорда тегишли вазирлик, давлат органлари, хусусан,

Адлия вазирлиги хузуридаги Давлат хизматлари агентлиги,

Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги,

тасарруфифа ОТМлар бўлган вазирликлар,

Давлат ахборот тизимларини яратиш ва қўллаб-қувватлаш бўйича ягона интегратор,

Давлат тест маркази

ва бошқалар зиммасига аниқ вазифалар юклатилган. Бу ишларга ҳатто ҳудудларда ОТМлардан вакиллар ажратилади ва кўнгиллилар гурухини жалб этишга рухсат берилган.

Рўйхатдан ўтиш бўйича хизмат кўрсатиш **4 босқичда** олиб борилади.

Аввало айтиш керакки, абитуриент ўзининг доимий ёки вақтинча рўйхатда турган жойидан қатъи назар, исталган олий таълим муассасаларида ташкил этилган қабул комиссияларига (Давлат комиссияси томонидан белгиланган ОТМлар учун Давлат хизматлари марказларига) мурожаат қилиши мумкин.

Рўйхатдан ўтишда албатта **максус сўровнома** шаклини тўлдирилиши ва ундаги маълумотлар электрон маълумот алмашув (ахборот) тизимига киритилиши керак. Кайд этилган сўровномага абитетиентга тегишли барча маълумотлар киритилади.

Рўйхатдан ўтишда абитетиент томонидан фуқаролик паспорти, паспорт ёшига етмаганлар учун туғилганлик тўғрисида гувоҳнома, таълим муассасасини тугатганлиги ҳақидаги хужжат ва унинг иловаси ҳамда имтиёзга эга бўлганлар имтиёз ҳукуқини тасдиқловчи хужжатларнинг асл нусхасини тақдим этиши талаб этилади.

Маълумотлар тўлиқ киритилгандан сўнг бу хужжатлар эгасига қайтарилади. Бошқа хужжатлар талаб қилинмайди. Матрицали штрих код (QR-код) қўйилган сўровнома 2 нусхада чоп этилади, абитетиент маълумотларнинг тўғрилиги текширади ва имзоси билан тасдиқлайди. Унинг бир нусхаси ўзида, бир нусхаси марказда қолади.

Унутмаслик керакки, бу ерда абитетиентнинг **ўқитишнинг бир шакли доирасида** 3 тагача таълим йўналишини танлаш ҳукуқи ҳам бор. Бу маълумотлар ҳам сўровномада қайд этилади. Демак, кўринадики, танловни бир вақтнинг ўзида ҳар хил, масалан, кундузги, кечки ва сиртқи таълим шаклларида амалга ошириб бўлмайди.

Тўлов микдорида, кимлар учун жорий этилганлиги ва кимлар тўловдан озод қилинганлигида ўзгаришлар йўқ. Тўлов мурожаат қилинган жойлардаги банклар кассалари орқали амалга оширилиши мумкин. Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг биометрик паспортига эга бўлган абитетиентлар учун Давлат тест марказининг www.dtm.uz расмий сайтида тўловлар бўйича электрон қўлланма мавжуд. Абитуриент сайтнинг “**2019/2020 о‘quv yili uchun**” бўлумидаги “**Test sinovi uchun to‘lov**” тугмасини босиб, сўралган маълумотларни киритиш орқали “**Тўлов квитанцияси**”ни **яратиши, эътибор беринг, яратиши** мумкин. Бунда квитанцияга автомат равишда рақам қўйилади. Ушбу квитанция орқали банкларда тўловни амалга оширгач, рўйхатдан ўтиш жойларига борилади. Биомертик паспортга эга бўлмаган абитетиентлар рўйхатдан ўтиш учун ОТМлар қабул комиссияларига, Давлат комиссияси томонидан белгиланган олий таълим муассасалари учун эса давлат хизматлари марказларига учрашишлари керак.

Абитуриентлар рўйхатдан ўтганганда яшаб турган, вақтинча рўйхатдан ўтган ёки ўша пайтда бўлиб турадиган худудда тест синовларида иштирок этиши мумкин. Бунинг учун **Сўровномада** қайси худудда тест синовида иштирок этишини **кўрсатиши шарт**.

Агар сўровномада нотўғри маълумот кўрсатилса, абитетиент шахсан мурожаат этмаса ёки белгиланган тўлов амалга оширилмаган бўлса, бу ҳолатлар давлат хизмати кўрсатишни рад рад этиш учун асос бўлади.

Рўйхатдан ўтиш муддати **15 июндан 15 يولга қадар**.

Тест синови ўтказиладиган кун, вакт Давлат комиссияси томонидан белгиланади, булар ва жойлари тўғрисида маълумотлар Давлат тест марказининг расмий сайтида эълон қилинади.

Имтиёзга эга абитуриентлар тўғрисида ҳам маълумот бериб ўтсак. Бундай тоифадагилар ҳам анчагина. Вазирлар Маҳкамасининг таъкидлаб ўтилган 468-сон қарорида 13 турдаги имтиёзга эга абитуриентлар тоифаси ва бундай имтиёзларни берувчи масъул ваколатли органлар рўйхати берилган. Булар:

1. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ҳарбий хизматчиларининг фарзандлари – масъуллар: ЎзР Пр ДХХ, МВ, ИИВ, ФВВ, АТКРВ, ДХХ, МГ.
 2. Халқаро ва республика олимпиадалари, танловлар ва мусобақалар ғолиблари, шунингдек, Аллар, КҲҚлари ва УТМлари битирувчилари – ОЎМТВ, ХТВ, ЖТ ва СВ, ЎзБА.
 3. Зулфия номидаги Давлат мукофоти лауреатлари – ЎзХ-ҚҚ.
 4. “Мард ўғлон” Давлат мукофоти соҳиблари – ЎзЁИ.
 5. “Йилнинг энг яхши тарбиячиси” республика танлови ғолиблари – Мак-ча ТВ.
 6. “Ҳамшира” республика танлови ғолиблари – ССВ.
 7. Ўзбекистон Бадиий академиясининг тасвирий санъат бўйича республика танлови ғолиблари – ЎзБА.
 8. “Ниҳол” мукофоти совриндорлари – Маданият вазирлиги.
 9. Ўзбекистон ёшлар иттифоқининг республика комиссияси томонидан берилган тавсиянома соҳиблари (педагогика таълим йўналишларига) – ЎзЁИ.
 10. Тўлиқ давлат таъминотидаги етим болалар – ССВ, ХТВ, ҚҚР ВК, ҳокимликлар.
 11. Ҳарбий қисм қўмондонлигининг тавсияномасига эга фуқаролар – ЎзР Пр ДХХ, МВ, ИИВ, ФВВ, АТКРВ, ДХХ, МГ.
 12. Чет тилини билиш даражаси тўғрисида давлат намунасидаги В1 ва ундан юқори даражадаги малака сертификатига эга абитуриентлар – Давлат тест маркази.
 13. Ҳарбий қисм ва Ёшлар иттифоқи бошлангич ташкилоти тавсияномасига эга бўлган фуқаролар – ЎзЁИ, МВ.
- Аввалги йиллар тажрибасидан келиб чиқсан ҳолда таъкидлаш керакки, рўйхатда қайд этилмаган бўлса-да, ногиронлиги бўлган, худуд марказидан олисда, марказдан узоқ (педагогика ва тиббиёт мутахассислигига ўтириш эҳтиёжи бор бўлган) туманларда ёки олис чўл туманларида доимий истиқомат қилаётган фуқароларга ҳам имтиёз берилиши мумкин.

Тақдим этмоқчи бўлган мана шу маълумотлар эди.

Эътиборларингиз учун раҳмат! Саволлар бўлса, марҳамат.